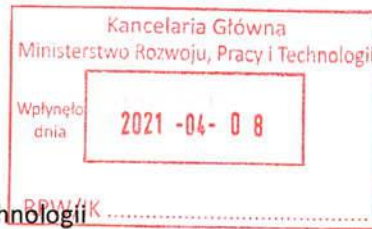

POLSKA IZBA GOSPODARCZA RUSZTOWAŃ

L. Dz. /B/9/03/2021

Warszawa, 22 marca 2021 r.

Sz. Pan Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rozwoju, Pracy i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

jako organizacja samorządu gospodarczego, działająca w branży rusztowań i zrzeszająca firmy związane z tą branżą, otrzymujemy liczne pytania i uwagi dotyczące przepisów regulujących funkcjonowanie rusztowań, wskazujące na trudności interpretacyjne określonych zapisów, potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa pracy w związku z ich stosowaniem lub niezgodności z zapisami norm europejskich. **Uwzględniając powyższe, zwracamy się z petycją o dokonanie zmian w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401).**

Jednocześnie wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej naszych danych, jako podmiotu wnoszącego petycję.

Uwagi i propozycje zmian wraz z uzasadnieniem:

1. Daszki ochronne

Jest:

§ 22. 1. Daszki ochronne powinny znajdować się na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m nad terenem w najniższym miejscu i być nachylone pod kątem 45° w kierunku źródła zagrożenia. Pokrycie daszków powinno być szczelne i odporne na przebicie przez spadające przedmioty.

Propozycja zmiany:

§ 22. 1. Daszki ochronne powinny znajdować się na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m nad terenem w najniższym miejscu i być nachylone pod kątem 45° **lub mniejszym** w kierunku źródła zagrożenia. Pokrycie daszków powinno być szczelne i odporne na przebicie przez spadające przedmioty. **Wysięg daszka powinien być zależny od oceny ryzyka, nie mniejszy jednak niż 0,6 m.**

Uzasadnienie:

Obecnie w przypadku stosowania daszków ochronnych rusztowań obowiązuje zapis § 22.1. rozporządzenia określający nachylenie daszka względem rusztowania jako 45° w kierunku źródła

POLSKA IZBA GOSPODARCZA RUSZTOWAŃ

zagrożenia. Zapis ten nie określa wymaganych wysięgów daszków ochronnych, co powoduje, że w praktyce najczęściej przyjmuje się zapis normy PN-M-47900-2 z 1996 roku: *Rusztowania stojące metalowe robocze. Rusztowania stojakowe z rur*, określający wysięg daszków ochronnych na min. 2,20 m w przypadku rusztowań o wysokości do 20 m oraz min. 3,5 m dla rusztowań o wysokości ponad 20 m.

Zarówno zapisy rozporządzenia, jak i normy PN-M-47900-2 różnią się od zapisów normy europejskiej (posiadającej również status polskiej normy) PN-EN 12811-4 z 2014 roku: *Tymczasowe konstrukcje stosowane na placu budowy, Część 4: Daszki ochronne rusztowań. Wymagania dotyczące wykonania i konstrukcji wyrobu*.

Norma PN-EN 12811-4 wprowadza 7 klas szerokości (wysięgów) daszków ochronnych, o wysięgach:

- klasa B1: min. wysięg 0,6 m,
- klasa B2: min. wysięg 0,9 m,
- klasa B3: min. wysięg 1,2 m,
- klasa B4: min. wysięg 1,5 m,
- klasa B5: min. wysięg 1,8 m,
- klasa B6: min. wysięg 2,1 m,
- klasa B7: w wysięg $\geq 2,4$ m,

wybór klasy uzależniając od oceny ryzyka (oryg.: „The width class chosen shall depend on a risk assessment, which demonstrates that it is adequate”).

Norma ta rozróżnia ponadto dwie klasy daszków w zależności od ich nachylenia:

- klasa V0 – daszki z poziomą lub częściowo poziomą powierzchnią lub nachyleniem $\leq 30^\circ$ oraz kończącą krawędź pionową lub nachyloną częścią o wys. min. 50 cm;
- klasa V1 – daszki z powierzchnią nachyloną $> 30^\circ$.

Proponowana zmiana zapisu rozporządzenia prowadzi zatem do ujednocnienia istniejących zapisów względem najnowszej europejskiej normy.

2. Odbiór rusztowania

Jest:

§ 110. 1. Użytkowanie rusztowania jest dopuszczalne po dokonaniu jego odbioru przez kierownika budowy lub uprawnioną osobę.

Propozycja zmiany:

§ 110. 1. Użytkowanie rusztowania jest dopuszczalne po dokonaniu jego odbioru przez kierownika budowy lub **osobę o równoważnych uprawnieniach. W przypadku rusztowań typowych, montowanych zgodnie z dokumentacją producenta, dopuszcza się odbiór przez specjalistę, który otrzymał odpowiednie przeszkolenie branżowe w zakresie zmontowania konstrukcji zgodnie z dokumentacją producenta.**

POLSKA IZBA GOSPODARCZA RUSZTOWAŃ

Uzasadnienie:

Zapis § 110 jest najbardziej problematycznym i trudnym do interpretacji przepisem odnoszącym się do funkcjonowania rusztowań, o czym świadczą liczne (na poziomie co najmniej kilkudziesięciu rocznie) zapytania kierowane do biura Polskiej Izby Gospodarczej Rusztowań.

Problematyczność tego zapisu związana jest z dwiema kwestiami:

- rozporządzenie nie wyjaśnia jakimi uprawnieniami powinna legitymować się „uprawniona osoba”;
- oficjalne interpretacje tego zapisu, do których jednak nie każdy użytkownik ma dostęp, jako osobę uprawnioną wskazują osobę posiadającą uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, co wydaje się jasnym w przypadku robót budowlanych wymagających zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na budowę.

Rusztowania jednak są szeroko wykorzystywane również poza branżą budowlaną, np. w zakładach przemysłowych, przy wymianie żarówek w halach sportowych itd., gdzie inżynierowie budownictwa z uprawnieniami nie są zatrudniani. W takich sytuacjach zdarza się, że próba interpretacji istniejącego zapisu kończy się błędnym wnioskiem, że skoro monter rusztowań posiada formalne uprawnienia, to może odebrać rusztowanie (monter ma uprawnienia do montażu i demontażu rusztowań, a nie do ich odbioru). Zdarza się również, że brak dostępu do osób z uprawnieniami budowlanymi prowadzi do dokonywania odbiorów rusztowań przez osoby przypadkowe, nie posiadające w tym zakresie żadnych kompetencji lub całkowitego pomijania dokonania odbioru, co negatywnie odbija się na bezpieczeństwie pracy.

Warto również zaznaczyć, że w przepisach odnoszących się do przemysłu stoczniowego kwestia odbiorów rusztowań została uregulowana w inny sposób, a jako ciało właściwe do odbioru został wskazany zakładowy nadzór techniczny, a tym samym obowiązek zapewnienia odpowiednich, lecz niesprecyzowanych w przepisie kompetencji osób wyznaczonych do odbioru rusztowania został przerzucony na pracodawcę.

(Źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i przebudowie oraz remoncie jednostek pływających (Dz.U. 2001 nr 73 poz. 770 ze zm.): § 45. Rusztowania o wysokości co najmniej 1 m oraz rusztowania służące do montowania i transportu ciężkich konstrukcji, niezależnie od ich wysokości, powinny być dopuszczone do eksploatacji po uprzednim sprawdzeniu prawidłowości ich wykonania i montażu przez zakładowy nadzór techniczny).

Proponowana zmiana zapisu § 110 porządkuje dwie kwestie:

- precyzuje kwestię zapisu „osoba uprawniona”, zamieniając ją na zapis „osoba o równoważnych uprawnieniach” (równoważnych z uprawnieniami kierownika budowy);
- wprowadza możliwość odbioru rusztowań typowych, czyli takich, których rozwiązania określone są przez producenta w dokumentacji techniczno-ruchowej (instrukcji montażu), przez osobę o odpowiednich kompetencjach, niekoniecznie legitymującą się formalnymi uprawnieniami budowlanymi (rozwiązanie analogiczne do rozwiązania zastosowanego w przemyśle stoczniowym). Zgodnie z proponowanym zapisem, rusztowania nietypowe oraz niesystemowe, czyli takie, które

wymagają sporządzenia dodatkowej dokumentacji projektowej i obliczeń statycznych, mogłyby być odbierane jedynie przez osoby wykonujące samodzielne funkcje w budownictwie.

Proponowane rozwiązanie w założeniu powinno prowadzić do poprawy bezpieczeństwa na dwa sposoby:

- rusztowania niesystemowe i nietypowe nie byłyby odbierane, na skutek błędnych interpretacji obecnego zapisu, przez monterów rusztowań;
- w przypadku rusztowań typowych, stosowanych często w przypadku robót budowlanych niewymagających zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na budowę, rusztowania mogłyby być odbierane przez specjalistę posiadającego wymagane, określone w przepisie kompetencje – taki przepis jest łatwiejszy do zrealizowania przez użytkowników, niż obecny i powinien wyeliminować sytuację, gdy rusztowania typowe (np. stosowane do wymiany żarówek) nie są odbierane w ogóle lub są odbierane przez osoby nie posiadające wystarczających kompetencji.

3. Odległość rusztowania od ściany

Jest:

§ 115.

4. W przypadku odsunięcia rusztowania od ściany ponad 0,2 m należy stosować balustrady, o których mowa w § 15 ust. 2, od strony tej ściany.

Propozycja zmiany:

§ 115.

4. W przypadku odsunięcia rusztowania od ściany ponad 0,3 m należy stosować balustrady, o których mowa w § 15 ust. 2, od strony tej ściany.

Uzasadnienie:

Zgodnie z obecnym zapisem, jeśli rusztowanie jest odsunięte od ściany ponad 0,2 m, należy stosować od strony ściany dodatkową balustradę. Jeśli uznać, że odległość ta mierzona jest od krawędzi pomostu rusztowania do lica ściany, rzeczywisty dystans stojaka rusztowania od ściany wynosi ok. 0,15 m. Ponieważ większość prac budowlanych, np. prace termomodernizacyjne, wymaga odsunięcia rusztowania od ściany na większą odległość, przepis ten jest trudny do zrealizowania. Niestety praktyka pokazuje, że balustrady wewnętrzne są dla wygody często demontowane przez użytkowników podczas realizacji prac i odkładane na pomost rusztowania, co prowadzi do możliwości potknięcia się lub poślizgnięcia pracownika, a więc sytuacji potencjalnie bardzo niebezpiecznej.

W wielu innych krajach Unii Europejskiej przepis ten jest bardziej liberalny, np. w Niemczech wspomniana odległość wynosi 0,3 m (por. Technische Regeln für Betriebssicherheit 2121Teil 1: „4.2.1 [...] Maßnahmen zum Schutz gegen Absturz sind dann nicht erforderlich, wenn der horizontale Abstand zwischen der Kante der Belagfläche des Gerüsts und einer tragfähigen und ausreichend großen Fläche des Bauwerkes nicht mehr als 0,30m beträgt.“).

POLSKA IZBA GOSPODARCZA RUSZTOWAŃ

Proponowana zmiana odległości rusztowania od ściany bez konieczności stosowania dodatkowej balustrady z 0,2 m na 0,3 m prowadzi zatem do ułatwienia prac użytkownikom oraz poprawy ich bezpieczeństwa, nie zwiększając jednocześnie zagrożenia, co można wnioskować opierając się na przepisach innych państw Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

Bogdan Szpilman
Prezes PIGR

Polska Izba Gospodarcza Rusztowań
ul. Czackiego 3/5
00-043 Warszawa
www.rusztowania-izba.org.pl

biuro@pigr.pl
tel. 022 828 03 41

